

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”

“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

วิถีพุทธวิถีครุบาเจ้าศรีวิชัยกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของชาวล้านนา

The Buddhist way, the way of Kruba Chao Sriwichai and promoting
the leadership of the Lanna people.

กฤษณนท์ พุทธะ Kritchanon Putta

กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดลำพูน

Lamphun Provincial Police.

ธวัชชัย พัฒนปาลี Thawatchai Phattanapalee

พระอธิการขวัญชัย ชัดคำ Phra Athit Khwanchai Khadkham

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Jaikaew2000@gmail.com



บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนประสงค์ที่นำเสนอวิถีพุทธ วิถีครุบาเจ้าศรีวิชัยกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของชาวล้านนา พบว่า ภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัยมีหลักการสร้างพลังชุมชนของครุบาศรีวิชัยเป็นการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง อุทิศตนเพื่อมุ่งพัฒนาชุมชนจากแหล่งที่ขาดความเจริญให้ได้รับการพัฒนาหรือตามที่ประชาชนต้องการพัฒนาหลักการสร้างพลังชุมชนจึงอยู่บนฐานของประโยชน์ส่วนบุคคล ประโยชน์ผู้อื่นและประโยชน์ส่วนรวมการสร้างพลังชุมชนของครุบาศรีวิชัย การสร้างพลังความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชนการส่งเสริมพลังความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชน การสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชนการสร้างพลังการทำงานของประชาชนจะเป็นระบบที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวผลักดันให้เกิดกิจกรรมพัฒนาขึ้นภายในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : วิถีพุทธ, ครุบาศรีวิชัย, การส่งเสริม, ภาวะผู้นำ, ชาวล้านนา

Abstract

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

In this article, the author intends to present the buddhist way. The way of Kruba Chao Sriwichai and promoting the leadership of the lanna people found that Kruba Srivichai's leadership has the principles of building community power. Kruba Srivichai is people-centered. Dedicating itself to developing communities from areas that lack prosperity to be developed or as the people want to develop. The principles of community empowerment are therefore based on personal benefits. to others and the common good, building community power of Kruba Sriwichai Creating the power of correct thinking for the people. Fostering the power of correct thinking for the people. Creating correct ideas for the people. Creating the working power of the people will be a system that creates movement and drives sustainable development activities within the community.

Keywords: Buddhist way, Kruba Sriwichai, promotion, leadership, Lanna people
บทนำ

ครุบาศรีวิชัยเป็นนักบุญในยุคถึงพุทธกาลที่ได้สร้างคุณประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์สรรพสัตว์ และพระพุทธศาสนา ด้วยความเมตตา กรุณา อันเปี่ยมล้นด้วยความศรัทธาแน่นแฟ้น ท่านจึงได้รับการขนานนามว่า นักบุญ แห่งล้านนาไทย (พระครูสิริสุตานุยุต, 2560 : 43) สิ่งที่เป็นคุณูปการต่อประเทศชาติและโดยเฉพาะต่อ ชาวภาคเหนือของประเทศไทย คุณูปการอย่างหนึ่งที่ท่านได้รับการยอมรับว่าเป็นนักบุญแห่งล้านนากนอกจากการสร้างวัด วิหาร การบูรณซ่อมแซมศาสนสถาน ศาสนวัตถุแล้ว คุณประโยชน์ที่สร้างความเจริญให้กับจังหวัดเชียงใหม่คือ การ สร้างถนนทางขึ้นดอยสุเทพซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรขึ้นไปนมัสการ

พระธาตุดอยสุเทพ ซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นวัดที่มีปูชนียวัตถุสำคัญอย่างยิ่งของภาคเหนือ นับได้ ว่าเป็นวัดคู่เมืองของนครเชียงใหม่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประชาชนพากันเดินทางขึ้นไปนมัสการพระบรมธาตุดอยสุ เทพเป็นประจำและนับถือสืบเนื่องกันมาจนเป็นประเพณีมาตลอดจนถึงทุกวันนี้ประชาชนในภาคเหนือ และในทุกภาคของไทยต่างให้ความเคารพศรัทธาเป็นอย่างยิ่งแต่ในสมัยนั้นผู้ที่ขึ้นไปนมัสการพระบรมธาตุฯ ต้องมีจิตศรัทธา

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

คุณธรรมจริยธรรมเป็นค่านิยมที่มีส่วนอย่างสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แกพลเมืองของประเทศจึงเป็นเรื่องจำเป็นส่งผลนโยบายด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมถูกบรรจุไว้ในนโยบายยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง อาทิกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในดานความรู้ ทักษะทางพฤติกรรมและที่สำคัญคือคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) สอดคล้องกับแนวทางทางการศึกษา ที่น้อมนำพระบรมราโชบายทางการศึกษาในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ที่มีใจความสำคัญที่มุ่งสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยสี่ด้านคือ 1) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรมและมีระเบียบวินัย 3) มีงานทำ มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองที่ดี (ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ, 2561)

ครุบาเจ้าศรีวิชัยมีคุณลักษณะเชิงคุณธรรมจากการเป็นผู้มีความรู้และรู้คิดต่อลักษณะคุณงามความดีรวมถึงมีอุปนิสัยดีตั้งแต่อันดิงามที่สั่งสมจากการปฏิบัติคุณงามความดีที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างต่อเนื่องและยาวนานตลอดชีวิต สวนคุณลักษณะเชิงจริยธรรมครุบาเจ้าศรีวิชัยยึดถือหลักแห่งการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามตามหลักคำสอนของศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อประโยชน์สุขของทั้งตนเองและส่วนรวมครุบาเจ้าศรีวิชัยส่วนใหญ่รู้จักกันในฐานะพระเกจิหรืออริยสงฆ์รูปสำคัญ เป็นปูชนียบุคคลผู้เป็นที่เคารพนับถือ ของพุทธศาสนิกชน ผู้สร้างคุณประโยชน์แก่สาธารณชนหรือรู้จักเพียงแค่ว่าเป็น “ตนบุญแห่งล้านนาไทย” และเป็นพระนักพัฒนาผู้สร้างทางขึ้นดอยสุเทพ เป็นพระผู้มีบารมีสามารถบูรณะสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาในภาคเหนือมีผู้คนเลื่อมใสศรัทธาจำนวนมากอีกทั้งครุบาเจ้าศรีวิชัยถือว่าเป็นพระสงฆ์รูปหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เจริญเพื่อแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งในแต่ละแห่งมีความจำเป็นหรือความต้องการที่แตกต่างกัน ท่านเป็นผู้ที่มีความเข้าใจชุมชนได้เป็นอย่างดีแท้จริง (ไพรินทร์ ณ วันนา. (2560: 2)

นอกจากนี้ การวิเคราะห์ตามแนวคิดคุณลักษณะที่สำคัญ 6 ประการพบวาทะครุบาเจ้าศรีวิชัยมีคุณลักษณะเชิงจริยธรรมและคุณธรรมอย่างเด่นชัดด้านคุณธรรมนั้นครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้มีความดีและนำไปใช้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น การมีคุณลักษณะด้านความเชื่อถือใด การเคารพ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567 การเอื้ออาทรและความเป็น พลเมืองและदानจริยธรรมครุบาเจ้าศรีวิชัยมีวัตรปฏิบัติที่ดีงามตามหลัก ศีลธรรมจนเป็นยอมรับของสังคม เช่น คุณลักษณะดานความเป็นผู้นำความรับผิดชอบและความเป้นธรรมโดยสรุปแล้วครุบาเจ้าศรีวิชัยมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นต้นแบบความเป็นพลเมืองโลก และเป็นแบบอย่างในการเสริมสร้างคุณลักษณะเชิงจริยธรรมและคุณธรรมแก่นคนไทย (พระเทวินทร เทวินโท, 2544 : 12)

ความหมายภาวะผู้นำตามแนวทางในพระพุทธศาสนา

ความหมายของภาวะผู้นำความหมายของภาวะผู้นำนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้เป็นอันมากทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำมีขอบเขตกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ มากมาย 2) ภาวะผู้นำเป็น ผลงานของสหวิชาสหสถาบันและสหอาชีพ เพราะฉะนั้น วิธีการมองภาวะผู้นำของแต่ละวิชาสถาบันและอาชีพจึงแตกต่างกันออกไป 3) องค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำ (กวีวงศ์พุทธ, 2539 : 13) ถือเป็นข้อยุติยังไม่ได้เนื่องจากผล การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ยังขัดแย้งกันอยู่มาก การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย (กวีวงศ์พุทธ, 2539 : 17) ภาวะผู้นำจึงเป็นศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคล อื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้ กระบวนการสื่อความหมาย หรือการติดต่อกันและกันให้ร่วมมือกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กิตติพิศคานนท์, 2535 : 20)

สรุปได้ว่า การเป็นผู้นำที่ดีไม่ใช่เป็นกันได้ง่าย ๆ จำเป็นต้องมีการเรียนรู้และฝึกฝนซึ่งต้องอาจใช้เวลานาน แต่หากว่าสามารถทำได้สำเร็จก็เท่ากับว่าผู้นำนั้นมีคุณสมบัติที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ง่ายขึ้นภาวะผู้นำนั้นเป็นศิลปะและความสามารถในการนำและจูงใจผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนให้ทำงานด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มและขององค์กร

ภาวะผู้นำตามแนวทางในพระพุทธศาสนา

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกได้กล่าวถึงการเกิดขึ้นและวิวัฒนาการของมนุษย์ การรวมกลุ่มกันเป็นสังคม การแบ่งปันอาหาร การแบ่งอาณาเขตเพื่อการดำเนินชีวิต กลายเป็นดินแดนใหญ่ ต้องการ ความมั่นคงในการดำเนินชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์ในสังคมเกิดความมั่นใจในความปลอดภัย นั่นก็คือ การที่จะต้องมีความผู้นำเพื่อการปกครองอาณาจักรของดินแดนและแผ่ขยายอาณาเขตอำนาจไปสู่ดินแดนอื่น ซึ่งผู้นำที่ได้รับเลือกหรือแต่งตั้งมานั้นต้องได้รับการยอมรับจากสมาชิก มีความสามารถในการทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งจึงต้องมี ภาวะผู้นำที่ดีเป็นผู้จูงนำพาให้เกิดความเจริญมั่นคง มั่งคั่งรุ่งเรืองมาสู่อาณาจักร ดังข้อความในอัครคัมภีร์สุตตที่ กล่าวถึงต้นเหตุที่สังคมจะต้องมีผู้นำว่า (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที.ปา. (ไทย) 11/111-140/83-102.)

ครุบาเจ้าศรีวิชัยมีผู้ที่มีคุณธรรมดานความเป็นพลเมือง (citizenship) ตามแนวคิดคุณลักษณะสำคัญ 6 ประการ ถึงแม้ว่าในเวลาที่ครุบาเจ้าศรีวิชัยมีชีวิตอยู่วาทกรรมของ “ความเป็นพลเมือง” ยังไม่ถูกสร้างขึ้นเพื่ออธิบายบทบาทและหน้าที่ของผู้คนในสังคม แต่ถาถอดความหมายจากคำนิยามของวาทกรรมความเป็น พลเมืองแล้ว ครุบาเจ้าศรีวิชัยได้แสดงออกถึงคุณลักษณะเชิงคุณธรรมนี้อย่างชัดเจน และพบว่าเป็นคุณลักษณะที่ประกอบด้วยคุณค่าเชิงปฏิบัติ ซึ่งเมื่อปฏิบัติสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะส่งผลให้ตนเองเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความเมตตาต่อผู้อื่นต่อไปดวย (Lickona, 1991)

วิถีพุทธวิถีครุบาเจ้าศรีวิชัยกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของชาวล้านนา

ครุบาศรีวิชัยส่วนใหญ่รู้จักกันในฐานะพระเกจิหรืออริยสงฆ์รูปสำคัญ เป็นปูชนียบุคคลผู้เป็นที่เคารพนับถือ ของพุทธศาสนิกชน ผู้สร้างคุณประโยชน์แก่สาธาณชนหรือรู้จักเพียงแค่เป็น “ตนบุญแห่งล้านนาไทย” และเป็นพระนักพัฒนาผู้สร้างทางขึ้นดอยสุเทพเป็นพระผู้มึบารมีสามารถบูรณะสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาในภาคเหนือ มีผู้คนเลื่อมใสศรัทธาจำนวนมากอีกทั้งครุบาศรีวิชัยถือว่าเป็นพระสงฆ์รูปหนึ่งที่เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เจริญเพื่อแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งในแต่ละแห่งมีความจำเป็นหรือความต้องการที่แตกต่างกันท่านเป็นผู้ที่มีความเข้าใจชุมชนได้เป็นอย่างดีแท้จริง

คุณลักษณะของครุบาเจ้าศรีวิชัยสะท้อนให้เห็นว่าท่านมีลักษณะเชิงจริยธรรมจากการเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง (responsibility)แสดงถึงทักษะภาวะการณเป็นผู้นำ (leadership) ที่มีความเฉลียว

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”

“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

ฉลาด (intelligence) ความซื่อสัตย์ (honesty) และความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence) คุณลักษณะของครุบา เจ้าศรีวิชัยในประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นจาก“ศรัทธา”ที่ผู้คนมีต่อครุบาเจ้าศรีวิชัยคือศรัทธาตนบุญในตัวของครุบา เจ้าศรีวิชัยในฐานะผู้นำพาชาวบ้านบุกเบิกสร้างทางขึ้นพระธาตุดอยสุเทพ การเผยแพร่พุทธศาสนา การจาริกทางเทวเขาสุหมพานทั้งชาวบ้านและชาวดอยด้วยวัตรปฏิบัติที่เคร่งครัดทำให้ชาวบ้านทั้งบนดอยและในเมืองรวมถึงชาวพม่าและไทใหญ่ต่างเลื่อมใสศรัทธาครุบาเจ้าศรีวิชัย ทานเป็นผู้นำในการก่อสร้างบูรณปฏิสังขรณ์ วัดวาาศาสนสถานจำนวนมากมายกกว่า 300 แห่งทั่วดินแดนลันนา แต่ละแห่งทานใช้เวลาไม่นานในการก่อสร้างเพราะความศรัทธาที่ผู้คนมีต่อทานจึงสามารถรวบรวมปัจจัย วัสดุ แรงงานจากผู้เลื่อมใสศรัทธามาช่วยเหลือโครงการแต่ละ แห่งให้บรรลุผลสำเร็จอย่างรวดเร็วด้วยความศรัทธานี้ทำให้ทานได้รับฉายาว่า“ครุบาทันใจ” (เพ็ญสุภา สุขคตะ, 2562) จนที่สุดศรัทธาตนบุญในตัวของครุบาเจ้าศรีวิชัยได้แพร่กระจายไปทั่วและได้รับการยกย่องว่าเป็น“ตนบุญ”หรือเป็น“ตนวิเศษ”ที่มีอำนาจวิเศษช่วยปลดปล่อยปัญหาใด (ชិเกฮารุทานาเบ,2555)

คุณลักษณะสำคัญของครุบาเจ้าศรีวิชัยด้านความรับผิดชอบ การควบคุมกิจกรรม และการตั้งเป้าหมายยังสอดคล้องกับคุณลักษณะด้านสติปัญญาและความสามารถ (intelligence and ability) ซึ่งประกอบไปด้วยการ เป็นผู้มีความรู้และมีดุลยพินิจ (judgment) สะท้อนให้เห็นจากบทวิเคราะห์ความโดดเด่นของครุบาเจ้าศรีวิชัย ว่าเป็นผู้ที่รู้จัก “เลือกรับและเลือกไข” สถาปตยกรรมรูปแบบต่างๆ ระหว่างมรดกภูมิปัญญาของชาวลันนากับการรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและความทันสมัยจากภายนอก เช่น สยาม จีน พม่า และตะวันตกซึ่งเป็นการนำของใหม่มาเพื่อประโยชน์ในเชิงการก่อสร้างและสถาปตยกรรม จนเกิดเป็นสกุลช่างใหม่ระหว่างเกากับใหม่ ลันนากับสยาม และไทยกับเทศ กลายเป็นสุนทรียศาสตร์ใหม่ที่เรียกว่า “กระบวนแบบครุบาเจ้าศรีวิชัย” และกลายเป็นต้นแบบของการสร้างศาสนสถานทั่วภาคเหนือตอนบนตั้งแต่ช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 จวบจนถึง ปัจจุบัน (เพ็ญสุภา สุขคตะ, 2562) นอกจากนี้ การก่อสร้างศาสนสถานและสาธารณสถานจำนวนมากของกระบวนครุบาเจ้าศรีวิชัยได้ก่อให้เกิดการจ้างงานและมีการไหลเวียนของแรงงานไปตามสถานที่ก่อสร้างต่าง ๆ จำนวนมากจนเกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจลันนาที่ส่งผลให้เกิดอุปสงค์ในสินค้าจำนวนมากทั้ง เพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการทำบุญจนเกิด “ตลาดเคลื่อนที่” ที่เคลื่อนย้ายไปตามสถานที่ก่อสร้างต่าง ๆ ที่ครุบา เจ้าศรีวิชัยเดินทางไป (มนวิธัน พรหมรัตน์, 2560) ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกลุ่มเจ้านาย ชนชั้นปกครอง คหบดี พ่อค้า

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567
างชาติ รวมไปถึงเครือข่ายที่มีความหลากหลายอื่น ๆ เช่น เครือข่ายชาวลันนา เครือข่ายชาว
กะเหรี่ยง พม่า และไทใหญ่ เป็นต้น (พระพิชัย ปยสีโล, 2561)

มีปณิธานมุ่งมั่นแน่วแน่

ความเชื่อในคำสอนของศาสนาพุทธ ได้แก่ความเชื่อในกฎแห่งกรรม ชาวลันนาเชื่อว่า การทำ
ดีย่อมได้รับ ผลดีตอบแทน เช่น การทำบุญทำนุบำรุงพุทธศาสนา ก็จะทำให้ผู้ทำบุญพบแต่สิ่งที่ดีงาม
และสมปรารถนา เชื่อในเรื่อง นิพพาน เชื่อว่าหากตนได้บรรลุนิพพานก็จะหลุดพ้นจากการเวียนว่าย
ตายเกิด ดังนั้นจึงมุ่งทำบุญให้ตนเองหลุดพ้น เชื่อว่าพุทธศาสนายุคพระสมณโคดมจะสิ้นสุดเมื่อมี
อายุ 5,000 ปีชาวลันนาจึงมุ่งทำบุญเพื่อต่ออายุพุทธศาสนา ใน ขณะเดียวกันก็เชื่อว่าจะมียุคพระศรี
อาริยมตไตรยต่อเนื่องจากนั้นจึงทำบุญเพื่อขอให้ตนได้ไปเกิดเป็นพระหรือพระอรหันต์ในยุคนั้น
นอกจากนี้ชาวลันนายังเชื่อและศรัทธาในเรื่องพระธาตุเป็นอย่างมาก ดังปรากฏว่าสถานที่สำคัญ ๆ
ทุกเมือง จะกล่าวถึงที่ประดิษฐานของพระบรมสารีริกธาตุและเชื่อว่าผู้ที่ได้สักการพระธาตุอันเป็น
กระดูกของพระพุทธเจ้าจะเกิดสิริมงคลแก่ตนเอง ความเชื่อเรื่องเทวดาพุทธ ชาวลันนาเชื่อว่าเทวดาที่
ปรากฏในคำเทศนาของ พระพุทธองค์เช่น พระอินทร์พระพรหม ท้าวจัดโลกบาลเป็นสัญลักษณ์แห่ง
คุณงามความดีและอยู่ในภพภูมิที่สูง กว่ามนุษย์และจะคอยปกป้องคุ้มครองผู้ที่กระทำความดีจึงให้
ความเคารพสักการะเทวดาเหล่านี้ด้วย ความเชื่อใน เรื่องการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลชาวลันนาเชื่อว่า
ผลบุญที่ทำการสามารถอุทิศให้แก่บุคคลที่ล่วงลับไปแล้วและยัง สามารถอุทิศให้แก่บุคคลที่มีชีวิตอยู่ให้
มีความสุข

ครุบาเจ้าศรีวิชัยนั้น ได้ตั้งปณิธานและดำเนินตามปณิธานนั้นอย่างเคร่งครัด แม้จะเผชิญต่อ
อุปสรรค นานัปการก็ไม่ท้อถอย เพราะท่านมุ่งมั่น บำเพ็ญบารมี 10 และโพธิปักขิยธรรม 7 อันเป็น
ธรรมที่ทำให้เป็นพุทธะตัวท่านจึงประกอบด้วยพุทธภูมิคือ พันจิตใจแห่งพุทธะ 4 ประการ ได้แก่
อุตสาหะ คือ ความเพียร อุมมังคะ คือ ปัญญา อวิภูฐานะ คือ อธิฐาน (ความ มั่นคงเด็ดเดี่ยวแน่วแน่
ในทางดำเนินและจุดมุ่งหมายของตน) และหิตจริยา คือ การเจริญเมตตา บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่น
พุทธภูมิในตัวท่านจึงสะท้อนในจริยวัตรทั้งดงามและเคร่งครัดในศีลในธรรมเป็นเหตุให้เกิดความศรัทธา
ในหมู่คนเป็นจำนวนมากในฐานะตนบุญ ครุบาศรีวิชัยมิได้เพียงแค่พัฒนาชุมชนพื้นที่ที่เป็นบ้านเกิด
เมืองนอนของท่านเท่านั้นแต่ยังคงมุ่งมั่นพัฒนาชุมชนในถิ่นธุรกันดารที่มีใช้บ้านเกิดของตน ทั้งภายใน

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

อำเภอต่างอำเภอต่างจังหวัด ดังจะเห็นได้จากการเดินทางไปจำพรรษาหลายแห่งในภาคเหนือของ ไทยและได้สร้างบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุศาสนสถานให้ต่างจังหวัดทางภาคเหนือผู้ที่ต้องการให้ท่าน ช่วยเหลือในการ บูรณปฏิสังขรณ์หรือสร้าง ท่านก็ช่วยเหลือให้ความอนุเคราะห์งานบรรลุลผลสม ปรารถนาของพุทธศาสนิกชน การ ที่คนไทยเชื่อเรื่องความวิเศษของบุญ ก็เพราะได้รับอิทธิพลจากคำ สอนในศาสนาพุทธ (พิน ดอกบัว, 2542: 55)

ดังนั้น ภาวะผู้นำของครูบาศรีวิชัยประการแรกก็คือการมีปณิธานมุ่งมั่นแน่วแน่ในการสร้างศา สนสถานศาสนประโยชน์เพื่อให้พระพุทธศาสนาได้ดำรงอยู่ 5000 ปีนับว่าท่านได้อุทิศตนเพื่อ พระพุทธศาสนาโดยแท้ในทาง ภาคเหนือบุคคลผู้ประพุดิตนเช่นนี้ได้ชื่อว่าเป็น “ต้นบุญ” (ภาษา เหนือ) หรือ เนื่อนาบุญ (ภาษากลาง) ซึ่งหมายถึง ผู้มีบุญมาเกิดและสั่งสมบุญบำเพ็ญบุญเพื่อไปเป็น พระโพธิสัตว์

ครูบาเจ้าศรีวิชัยตั้งปณิธานที่จะบรรลุถึงพุทธภูมิและดำเนินตามปณิธานนั้นอย่างเคร่งครัดทันท ได้ตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะบำเพ็ญเพียรบารมีปรารถนาบรรลุนิพพาน การบำเพ็ญบารมีของท่านแบ งได้เป็น 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ส่วนแรก คือสวนพระพุทธรูปที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยได้สร้างศาสนสถานในพุทธ ศาสนา เพื่อเป็นตัวแทนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งวิหาร เจดีย์ และเสนาสนะต่าง ๆ สวนพระ ธรรม คือการสร้างหอไตร การจารพระไตรปิฎกและพระธรรมวินัยต่าง ๆ และสวนพระสงฆ คือ การ บรรพชาสามเณรและอุปสมบทพระสงฆเป็นจำนวนมาก(พระพิชัยปยสีโล, 2561) การเจริญทานบารมี มีเมตตาและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นคือคุณลักษณะเชิงคุณธรรมในตัวท่านสะท้อนในจริยวัตรที่ งดงามและเคร่งครัดในศีลในธรรม สร้างความศรัทธาในหมู่คนเป็นจำนวนมากในฐานะตนบุญและแม จะเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ท่านก็มีความอดทน ไม่ท้อถอยต่อความยากลำบาก กล่าวคือ ครูบาเจ้าศรี วิชัยมิได้แต่เพียงสร้างสาธารณประโยชน์เฉพาะในบานเกิดที่จังหวัดลำพูนของท่านนั้นแต่ท่านได้ สร้างประโยชน์ต่อสวนรวมในทุกพื้นที่ที่ท่านจาริกไปถึงทั่วดินแดนลานนาแม่แต่มุขมชนในถิ่นทุรกันดาร และการเดินทางไปต่าง ๆ ท่านก็ได้ก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานและศาสนวัตถุมากมาย รวมไปถึงยังช่วยเหลือผู้ยากไร้ขัดสนตามแต่กำลังที่ท่านมีอยู่เสมอกิจกรรมที่เป็นการก่อสร้างเพื่อ สาธารณะประโยชน์ของชุมชนที่สำคัญมากประการหนึ่งคือ การสร้างถนนขึ้นดอยสุเทพซึ่งต้องใช้ทั้ง กำลังแรงงานและจำนวนเงินจำนวนมาก และอย่างที่ทราบกันดีคือการสร้างถนนครั้งนี้เป็นการก่อสร้าง ที่มีค่าใช้จ่ายงบประมาณและแรงงานที่สนับสนุนโดยรัฐบาลเลย ปรากฏการณ์นี้ด้านหนึ่งได้สะท้อนให้

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

เห็นถึงคุณลักษณะการเสียสละเพื่อส่วนรวมของครูบาเจ้าศรีวิชัย ซึ่งในความหมายของ “ความเป็นพลเมือง” แล้วการเสียสละหรือการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมถือเป็นคุณธรรมและมีคุณค่าในเชิงปฏิบัติ เห็นได้จากการที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยเสียสละตนเองเพื่อช่วยกิจการของสังคม ส่วนรวมด้วยการ “นั่งหนัก” เป็นเวลานาน เพื่อรับการบริจาคและรวมทำบุญของผู้มีจิตศรัทธารวมถวายเงินทองและปัจจัยอื่น ๆ ในการก่อสร้างถนนเหตุการณ์นี้จึงเป็นคุณลักษณะเชิงคุณธรรมด้านการรู้คิด (cognitive aspect of moral character) ที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยประเมินตนเองว่าจะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้อย่างไรและสามารถสร้างการตัดสินใจเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงงามได้ และสิ่งสำคัญที่สุดคือเมื่อถนนนี้แล้วเสร็จก็ได้สร้างประโยชน์แก่ผู้คนจากทั่วทุกสารทิศได้เดินทางไปกราบสักการะพระบรมธาตุดอยสุเทพ ไตเสดวกและปลอดภัยจนปัจจุบันคุณลักษณะของครูบาเจ้าศรีวิชัยข้างตนสอดคล้องกับคุณลักษณะศึกษาและการพัฒนาคุณลักษณะของ Nucci and Narvaez (2008) ที่อธิบายการแสดงออกคุณลักษณะเชิงคุณธรรมด้านการรู้คิด (cognitive aspect of moral character) ของครูบาเจ้าศรีวิชัยซึ่งประกอบด้วยการมีเหตุผลทางดานคุณธรรม (สามารถ บุญรัตน์. 2561:8(4), 269-281)

ความเสียสละ

ภาวะผู้นำที่มีต่อการพัฒนาชุมชนที่พบจากการศึกษาภูมิหลังของครูบาศรีวิชัยพบว่า การเสียสละเป็น คุณสมบัติส่วนบุคคล เมื่อปฏิบัติเป็นตนบุญ เมื่อครูบาศรีวิชัยเป็นสุภปฏิบัติยอมเป็นที่ตั้งแห่งศรัทธาเมื่อท่านคิดจะทำอะไร พลังนั้นจะมาประชาชนก็จะช่วยเหลือกัน ซึ่งปรากฏหลักธรรมที่สนับสนุนเพื่อนำไปสู่การสร้างพลังชุมชนของ ครูบาศรีวิชัย คือ หลักสังคหวัตถุ 4 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ที.ปา. (ไทย) 11/140/167.) ประกอบด้วย 1) ทาน หมายถึง การให้คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่ง สอน (พระพรหมคุณาภรณ์, 2546 : 133) ให้สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น ได้แก่

1) อามิสทาน การให้อามิส คือการให้วัตถุสิ่งของต่างๆ เป็นทาน เช่น อาหารเครื่องนุ่งห่ม เงินที่เหลือ จากการบริจาคทั้งหมดจะนำไป “ผวยสตาจค์” หรือโปรยทานให้คนทุกข์คนยากเมื่อไปสร้างวัดใหม่ก็ค่อยไปเริ่มต้น ขอรับบริจาคใหม่การเสียสละนั่งหนักในการก่อสร้างต่างๆ เนื่องจากการนั่งหนักต้องใช้เวลานานเพื่อรับบริจาค และการร่วมทำบุญของผู้มีจิตศรัทธาในการสร้าง ดังจะเห็นได้จากความเสียสละในการสร้างทางขึ้นดอย สุเทพ ซึ่งเป็นเส้นทางไปนมัสการพระบรมสารีริกธาตุในวัดพระธาตุ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

ดอยสุเทพ คนเชียงใหม่แต่โบราณมีประเพณีเดินขึ้นดอยสุเทพ ไปสักการะพระบรมธาตุเจดีย์ในช่วงวันเพ็ญมาชชูปาเป็นการจาริกแสวงบุญสำคัญประจำปีที่ต้องใช้เวลาเดินลัดเลาะ ขึ้นเขาในความมืดเป็นครั้งก่อนคั้นคั้นครุบาศรีวิชัยสร้างถนนสายนี้มีอีกความหมายซ้อนเหลือม คือเป็น “มรรค” หรือเส้นทางสู่พระนิพพาน เพราะระหว่างทางท่านวางแผนให้สร้างวัดขึ้นสามแห่ง คือ วัดศรีโสดา วัดสภิกาคา และ วัดอนาคามีอันหมายถึงลำดับขั้นบรรลุลหรรณของพระอริยบุคคล จากโสดาบันสู่สภิกาคามีและอนาคามีโดยมุ่งหมาย ว่าวัดพระธาตุดอยสุเทพบนยอดเขานั้นแหละคืออรหัตผล หรือภาวะของ พระอรหันต์เตียวนี้วัดศรีโสดาและวัดสภิกาคา (ผาลาด) ยังมีส่วนวัดอนาคามีนั้นยังไม่ทันสร้างก็เกิดเหตุใหญ่ขึ้นก่อน

2) ธรรมทาน การให้ธรรมะ คือการให้ความรู้ความถูกต้องดีงาม เป็นทาน ครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นตัวอย่างของพระสงฆ์ที่ถือวัตรปฏิบัติตามรอยพระศาสดาอย่างแท้จริง กล่าวคือ ศาสนาพุทธนิกายลังกาวงศ์ที่เผยแผ่อยู่ในแถบอุษาคเนย์ทั้งหมดนี้พบว่าทางมอญมักเคร่งครัดทางพระวินัย ไทยเคร่งครัดด้านพระสูตรส่วนพม่าเคร่งครัดในพระอภิธรรมในขณะเดียวกันก็พบว่าครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้ถือคติความเคร่งครัดทั้งพระวินัยพระสูตรและพระ อภิธรรม ตามแนวทางคติลังกาวงศ์อย่างแท้จริง คุญูปการที่เด่นชัดของครุบาเจ้าศรีวิชัยข้อที่สองคือการที่ครุบาเจ้า ศรีวิชัยเป็นผู้แน่วแนในการปฏิบัติธรรมจนสามารถเข้าถึงธรรมขั้นสูงสุด

ความเมตตา

ความเมตตาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นภาวะผู้นำในตัวของครุบาศรีวิชัยสามารถสร้างพลังชุมชนให้เกิดขึ้นของ ครุบาศรีวิชัยเนื่องจากอุปนิสัยส่วนตัวของท่านนอกจากเป็นผู้สันโดษ มักน้อยแล้วยังเป็นผู้มีเมตตากรุณาดังจะเห็นได้จากประวัติของท่านที่พ่อแม่มาปาลมาขัง เมื่อถึงเวลาทำอาหารกลับไม่เจอปลา พ่อแม่ทำการสอบถามลูกทุกคน ภายในบ้าน ท่านจึงได้บอกว่าท่านปล่อยไปแล้ว อุปนิสัยส่วนนี้ส่งผลต่อการสร้างพลังชุมชนอย่างยิ่งทำให้ท่านเป็นผู้มีพรหมวิหารธรรม อันเป็นหลักปฏิบัติของผู้ที่นำในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย เมตตา คือ ความปรารถนาให้ ผู้อื่นได้รับสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์ เนื่องจากท่านต้องการบำเพ็ญตนเพื่อไปเป็น พระพุทธเจ้าในอนาคตด้วย แม้ท่านจะถูกกล่าวร้าย มากมายเพียงใดแต่ท่านก็ได้คิดว่าร้ายตอบ แต่กลับแสดงออกถึงความเคารพ ดังจะเห็นได้จากเมื่อท่านพ้นจากข้อกล่าวหาแล้วท่านยังถือขันดอกไม้ไปขอขมาขังพระเถระ กรุณา คือ ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน ดัง

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

จะเห็นได้จากทุกครั้งที่มิได้ผู้มาขอให้ท่านไปเป็นประธานในการก่อสร้างทั้งศาสนสถาน สาธารณประโยชน์โดยส่วนใหญ่ แล้วท่านจะรับปากเพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด มุทิตา คือ ความพลอยยินดีในเมื่อผู้อื่นได้ประโยชน์จากสิ่งที่ท่านสร้างอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใส พลอยยินดีกับเขาทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น เช่น ก่อนการสร้างทางขึ้นดอยสุเทพเพื่อไปนมัสการพระบรมสารีริกธาตุ ประชาชนเดินทางขึ้นไปลำบากต้องใช้เวลาในการเดินทางนาน เมื่อสร้างทาง ขึ้นดอยสุเทพ เสร็จการสัญจรสะดวกประชาชนก็มีความสุขในการเดินทาง อุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ดังจะเห็นได้จากถ้าสถานที่แห่งใดประชาชนมีความพร้อมเพียงพอแล้วที่จะดำเนินการก่อสร้างได้ท่านก็จะวางใจเป็นกลางมอบหมายให้เขาดำเนินการเองท่านรู้จักวางใจเป็นกลางพรหมวิหารธรรม 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้น จึงแสดงให้เห็นถึงศูนย์รวมของประชาชนให้มาร่วมงานกับครุบา เนื่องจากท่านมีจิตอันบริสุทธิ์มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนรวมอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ไม่ว่างานก่อสร้างจะมีจากที่ใด ประชาชนก็จะหลั่งไหลเข้าร่วมงานและช่วยเหลือท่านกำลังกายกำลังทรัพย์จนงานบรรลุผล

ดังนั้น ภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัย ที่มุ่งทำนุบำรุงศาสนสถาน ศาสนวัตถุในทางพระพุทธศาสนาดังมโน ภิธาน ปรารถนาพระโพธิญาณ ครุบาเจ้าศรีวิชัยตั้งความปรารถนาว่าท่านจะบำเพ็ญ “โพธิสัตว์ธรรม” เพื่อมุ่งหมายจะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งในอนาคตกาลเป้าหมายรองมุ่งพัฒนาให้ประชาชนเกิดความสามัคคีกันร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการภายในชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนใช้พลังที่มีจากภายในชุมชนร่วมแรงร่วมใจกัน พัฒนาจนประสบความสำเร็จในงานที่มุ่งมั่นปรารถนาที่จะพัฒนาหลักการสร้างพลังชุมชนของครุบาศรีวิชัย โดยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มองผ่านปัญหาและความต้องการจากทัศนะของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เข้าใจปัญหาความต้องการของประชาชน ภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัยในการสร้างพลังชุมชนของครุบาศรีวิชัยจึงเป็นการอุทิศตนเพื่อมุ่งพัฒนาชุมชน จากแหล่งที่ขาดความเจริญให้ได้รับการพัฒนา ประชาชน วัดจากภายนอกวัดบ้านปาง ในสมัยครุบาศรีวิชัยจะมีความ เจริญมากกว่าวัดบ้านปางของท่านเอง เนื่องจากท่านมุ่งบำเพ็ญทานบารมีเป็นหลักบำเพ็ญตนเพื่อไปเป็นพระพุทธเจ้า ในอนาคตการอุทิศหรือสงเคราะห์ผู้อื่นจึงเป็นกิจที่ต้องทำ ทำให้เกิด ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย หรือ ประโยชน์ร่วมกัน หลักการสร้างพลังชุมชนของครุบา ศรีวิชัยจึงอยู่บนฐานของอุภยัตถะ ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่ายหรือ ประโยชน์ร่วมกันเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ การได้รับแรงสนับสนุนจากทั้งสองฝ่ายจึงเป็นสิ่งที่ สร้างพลังชุมชนได้อย่างมั่นคง ดังจะเห็นได้จากผลงานที่ปรากฏ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567 เป็นที่ประจักษ์วิธีการสร้างพลังชุมชนของครูบาศรีวิชัยการสร้างพลังความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชน การส่งเสริมพลังความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชน การสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชนการสร้างพลังการทำงานของประชาชนจะเป็นระบบที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหว ผลักดันให้เกิดกิจกรรมพัฒนาขึ้นภายในชุมชนและสามารถสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติได้ในที่สุด

ภาวะผู้นำของครูบาศรีวิชัยในการสร้างพลังชุมชนของครูบาศรีวิชัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างพลังชุมชนของครูบาศรีวิชัยที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) การมีปณิธานมุ่งมั่นแน่วแน่ 2) ความเสียสละเป็นความเสียสละของผู้นำและผู้ร่วมพัฒนาชุมชน 3) เมตตา มีความปรารถนาดีด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์มีจิตใจแน่วแน่ที่จะทำให้สำเร็จเกิดผลสัมฤทธิ์การสร้างพลังชุมชนของครูบาศรีวิชัย มีประสิทธิภาพทั้งในทางศาสนสถานสาธารณประโยชน์ประชาชนให้ความเคารพศรัทธาต่างหลัเพื่ออาราธนาท่านให้เป็นประธานนั่งหลักในการสร้างสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากท่านเป็นผู้มีบารมีประชาชนเคารพศรัทธา เมื่อมีการสร้างประชาชนจึงพร้อมที่จะอุทิศกำลังทรัพย์กำลังร่างกายเพื่อร่วมสังฆมบุญกับครูบาศรีวิชัย

จุดแข็งด้านความเป็นธรรม

ครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยเชิงบวก (character strengths) ซึ่งเป็นจุดแข็งของความเป็ นธรรม (fairness) ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพัฒนาคุณภาพของชุมชน และสังคมให้ดีขึ้น (Peterson, 2004) โดยความศรัทธาจากประชาชนที่มีต่อครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นภาพสะท้อนที่สำคัญถึง คุณลักษณะเชิงบวกที่เป็นจุดแข็งด้านความเป็นธรรม (fairness) กล่าวคือ ความศรัทธาของผู้นับถอยครู บาเจ้าศรีวิชัยนอกจากจะมีต่อ “ตนบุญ” ในตัว ครูบาเจ้าศรีวิชัยและต่อวัตรปฏิบัติที่ดั่งงามแล้ว ศรัทธานี้ยังเป็นความศรัทธาที่มาจาก การพนมมตินขอกล่าวหาจากการตอ้งอธิกรณถึงหกครั้งของครูบา เจ้าศรีวิชัยจากการศึกษางานเขียนเกี่ยวกับครูบาเจ้าศรีวิชัยผู้วิจัยพบว่า มีการวิเคราะห์ถึงเหตุผลที่ครู บาเจ้าศรีวิชัยตอ้งอธิกรณวามาจากบริบททางการเมืองและสังคมของลันนากับสยามที่มีความแตกต างกัน จนนำไปสู่การตั้งขอกล่าวหาแกครูบาเจ้าศรีวิชัยตางกรรมตางวาระหลายครั้งในช่วงระหว่างป พ.ศ. 2451-2479 แต่เมื่อได้รับการไต่สวนแล้วพบว่าครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้บริสุทธิ์ทุกกรณีทำให้ ประชาชนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครูบาเจ้าศรีวิชัยมากยิ่งขึ้น (พระพิชัย ปยสีโล, 2561) ความ ศรัทธาดัง กล่าวเห็นได้จาก การบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามตาง ๆ ทั่วไปในลันนาซึ่งตอ้งใช้ทั้งเงิน

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก” “Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567 และแรงงานอย่างมหาศาล แต่กลับมีผู้คนจากทั่วสารทิศรวมถวายเป็นจตุปัจจัยและเงินทองเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาและสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ของครุบาเจ้าศรีวิชัยอย่างไม่ขาดสาย จนกลายเป็น “กระบวนการครุบาเจ้าศรีวิชัย” หรือความเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมทางศาสนาที่มีการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานในพื้นที่ภาคเหนือ (โสภา ชนะมูล, 2534) ดังการบันทึกในตำนานครุบาเจ้าศรีวิชัยฉบับพิสดาร กล่าวว่า “...วันหนึ่งบ่ต่ำกว่า 200-300 คน หรือ 400-500 คน มีโศกสัณทิต์วันสักเวลา...” หรือ “...เงินทองที่ปฤชมนหาชนทั้งหลายทั้งภายในและภายนอก มาหื้อทานแกทานและรวมทำบุญกับทานวันหนึ่ง ๆ เกือบต่ำกว่า 200-300 รูเปย ขึ้นไปทุกวัน...” ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงอุปนิสัยเชิงบวกในความเป็นธรรมและภาวะความเป็นผู้นำของครุบาเจ้าศรีวิชัยได้อย่างชัดเจนถึงความสามารถในการกระตุ้นสมาชิกในทีมและนำพากลุ่มบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ รักษาความสัมพันธ์ที่ดีและความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่ม (Peterson, 2004)

วิเคราะห์ความโดดเด่นของครุบาเจ้าศรีวิชัยเพื่อเสนอเป็นบุคคลสำคัญของยูเนสโกว่า ครุบาเจ้าศรีวิชัยมีความมุ่งมั่นที่จะประกาศพระธรรม เผยแผ่คำสอนของพระพุทธเจ้าด้วยการจาริกเทศนาธรรม(เพ็ญสุภา สุขคตะ :2562 (2)) แก่ผู้คนทั้งชาวเมืองและชุมชนทุรกันดาร ทั้งยังจารพระธรรมคัมภีร์บนใบลานเพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนามากกว่า 2,700 ผูก ครุบาเจ้าศรีวิชัยจึงเป็นผู้พัฒนาคุณลักษณะ (characterized) ในมิติการพัฒนาตามคุณธรรมของมนุษย์ทั้งด้านกรรณกิจ ด้านความรู้ สึก และด้านพฤติกรรม (Vivekananda, 2013) นอกจากนี้ บทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของครุบาเจ้าศรีวิชัยสอดคล้องกับคุณลักษณะเชิงจริยธรรมและคุณธรรมตามแนวคิดคุณลักษณะศึกษาในด้านคุณลักษณะทางสังคม (social characteristics) ที่การจาริกเพื่อเทศนาธรรมแก่ผู้คนจนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาอย่างกว้างขวางนั้นสะท้อนให้เห็นว่าท่านมีทักษะทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal skills) อีกทั้งยังมีเสน่ห์ดึงดูด (attractiveness) ตลอดจนความร่วมมือ (cooperativeness) สร้างการมีส่วนร่วมทางสังคม (social participation) และมีความเป็นนักการทูต (diplomacy) ที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านการเทศน์และการสนทนาธรรมท่ามกลางญาติโยมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ อาทิ ชาวเขา อีโก กะเหรี่ยง ย่างขาว และมุเซอูซึ่งเคย

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567
นับถือฤกษ์ดี แต่เมื่อท่านได้อ่านหลักพุทธธรรม พวกชาวเขาทั้งหลายก็เกิดความเลื่อมใสหันมานับถือ
พระพุทธศาสนาด้วยความเต็มใจ (มูลนิธิสถาบันครุบาศรีวิชัย, 2560)

สรุป

วิถีพุทธวิถีครุบาเจ้าศรีวิชัยกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของชาวลันนาภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัยใน
การสร้างพลังชุมชนของครุบาศรีวิชัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัยที่
ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) การมีปณิธานมุ่งมั่นแน่วแน่ 2) ความเสียสละเป็นความ เสียสละของผู้นำ
และผู้ร่วมพัฒนาชุมชน 3) เมตตา มีความปรารถนาดีด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์มีจิตใจแน่วแน่ที่จะทำให้
สำเร็จเกิดผลสัมฤทธิ์การสร้างพลังชุมชนของครุบาศรีวิชัย มีประสิทธิภาพทั้งในทางศาสนสถาน
สาธารณประโยชน์ ประชาชนให้ความเคารพศรัทธา ต่างหลั่งไหลเพื่ออาราธนาท่านให้เป็นประธานนั่ง
หนักใน การสร้างสิ่งต่าง ๆ เนื่องจาก ท่านเป็นผู้มีบารมีประชาชนเคารพศรัทธา เมื่อมีการสร้าง
ประชาชนจึงพร้อมที่จะอุทิศกำลังทรัพย์กำลังแรงกายเพื่อร่วมสังสมบุญกับครุบาศรีวิชัย

การส่งเสริมภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัยที่มีต่อการเป็นเสริมสร้างพลังชุมชนเป็นการยึดประชาชน
เป็นศูนย์กลางมองผ่านปัญหาและความต้องการจากทัศนะของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เข้าใจปัญหา
ความต้องการของประชาชนภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัยเป็นการอุทิศตนเพื่อมุ่งพัฒนาชุมชนจากแหล่ง
ที่ขาดความเจริญให้ได้รับการพัฒนาหรือที่ต้องการพัฒนาจากประชาชน เกิดประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย
เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบการได้รับแรงสนับสนุนจากทั้งสอง
ฝ่ายจึงเป็นสิ่งที่สร้างพลังชุมชนได้อย่างมั่นคง ดังจะเห็นได้จากผลงานที่ปรากฏเป็นที่ประจักษ์การ
สร้างพลังความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชนการส่งเสริมภาวะผู้นำในด้านความคิดและลงมือปฏิบัติที่
ถูกต้องให้กับประชาชนการสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องให้กับประชาชนที่ยั่งยืน

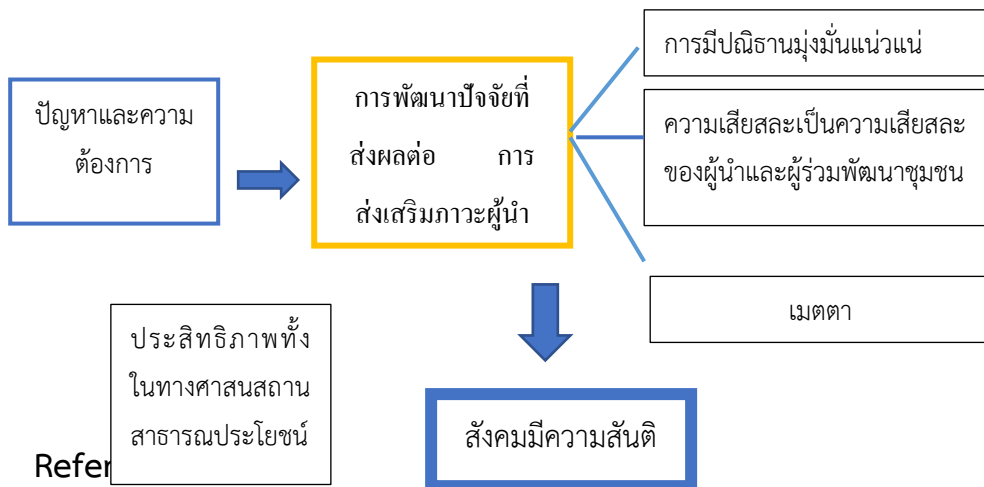
องค์ความรู้ที่ได้รับ

วิถีพุทธวิถีครุบาเจ้าศรีวิชัยกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของชาวลันนาภาวะผู้นำของครุบาศรี
วิชัยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางมองผ่านปัญหาและความต้องการจากทัศนะของประชาชนเป็น
หลัก เพื่อให้เข้าใจปัญหาความต้องการของประชาชนภาวะผู้นำของครุบาศรีวิชัยเป็นการอุทิศตนเพื่อ
มุ่งพัฒนาชุมชนจากแหล่งที่ขาดความเจริญให้ได้รับการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมภาวะผู้นำ
ของครุบาศรีวิชัยที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษลันนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”

“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567

- 1) การมีปณิธานมุ่งมั่นแน่วแน่ 2) ความเสียสละเป็นความเสียสละของผู้นำและผู้ร่วมพัฒนาชุมชน
- 3) เมตตา มีความปรารถนาดีด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์มีจิตใจแน่วแน่



Refer

กวีวงศ์พุด. ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, 2539.

กิตติยัคคานนท์. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยการพิมพ์, 2535. พระพรหมคุณาภรณ์. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.

กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส. อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์จำกัด, 2546.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). เมืองไทยจะวิฤตถ้าคนไทยมีศรัทธาวิปริต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิ พุทธธรรม, 2537.

พระครูสิริสุตานุยุต, ลำพูนเมืองแห่งความสุขบนความพอเพียง, ลำพูน : หจก.ณัฐพลการพิมพ์2015, 2560.

พระครูสิริจันทนิวิฐ. ภาวะผู้นำเชิงพุทธ, กรุงเทพมหานคร : นิติธรรมการพิมพ์, 2549

เพ็ญสุภา สุขคตะ. (2562). “ครุบาเจ้าศรีวิชัย” เปนบุคคลสำคัญของโลกตอองการยูเนสโก. วารสาร มจร. ตรีภุชชัยปริทรรศน, 3(2), 106-118.

ไพรินทร์ ณ วันนา. (2560). การศึกษาแนวคิดและหลักปฏิบัติอารยธรรมวิถีของสี่ครุบาในจังหวัด ลำพูน. วารสารวิทยาลัยสงฆนครลำปาง, 6(2), 19-27.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 10 เรื่อง “เอกบุรุษล้านนา ครุบาบุคคลสำคัญของโลก”
“Ekkaburut Lanna The Great Kruba; One of the World's” Great Personalities” วันที่ 2 มีนาคม 2567
สามารถ บุญรัตน์. (2561). อารยธรรมวิถี 4 ครุบา: แนวคิดและกระบวนการพัฒนาสังคมในจังหวัด
ลำพูน. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 8(4), 269-281.
สงวน โชติสุขรัตน์. คนดีเมืองเหนือ. พิมพ์ครั้งที่2. นนทบุรี: ศรีปัญญา, 2552.
อภากร ปญโญ และคณะ (2561). ธรรมเนียมครุบาเมืองลี้: แนวทางการพัฒนาเส้นทาง
ท่องเที่ยวเพื่อสักการะครุบาในเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. วารสารปรัชญาและศาสนา, 3(2),
52-74.
Lickona, T. (1991). Educating for character: How our schools can teach respect and
responsibility. Bantam Books.